FIBIGER M. 1997: *Noctuidae Europaeae, Vol. 3. Noctuinae III.* Entomological Press, Soro, 418 pp. (206 stran textu, 106 obrázků v textu, 267+267 fotografií samčích a samičích genitálií), ISBN 87-89430-05-0. Cena 890,- DKK (při objednání celé plánované série 1-12 poskytuje distributor Apollo Books slevu 10%).

Dalším dílem plánované obsáhlé edice „Noctuidae Europaeae" jsou delší dobu očekávaní Noctuinae III, resp. kopulační orgány druhů této podčeledi. Dosud tedy bylo vydáno 5 dílů, kromě právě vyšlého svazku jsou to Noctuinae I a II a Cucullinae I, II. Stejně jako předcházející díly je i tento svazek velmi precizně zpracován. Přesto, že je věnován morfologii genitálií jako doplněk dílů 1 a 2, byla i zde provedena celá řada taxonomických úkonů: jsou popsány 2 nové rody, 4 nové druhy, 5 nových poddruhů; byla změněna taxonomická úroveň řady taxonů; 25 taxonů je uvedeno v nové kombinaci; mnoho jmen bylo shledáno mladšími synonymy. V textové části je u každého taxonu stručná charakteristika kopulačních orgánů, případně nejrůznější poznámky týkající se taxonomie a nomenklatury, zdůvodnění nového taxonomického pojetí nebo zařazení. Perfektní fotografie kopulačních orgánů, kterým lze sotva něco vytknout, mohou být argumentem v diskusi, zda genitálie kreslit nebo fotografovat (většinou bývá situace právě opačná).

Studium klasifikace čeledi Noctuidae delší dobu stagnovalo a výsledky recentních výzkumů ukazují, že klasifikace můr má ještě daleko ke své stabilitě. Morfologie genitálií má v tomto směru značný význam, není však často jediným ukazatelem vzájemných vztahů. Morfologická rozmanitost genitálií ve skupinách blízkých druhů a naopak značná podobnost způsobená vznikem analogických struktur u druhů vzdálených může působit při druhové i vyšší klasifikaci nemalé potíže. Můry se bohužel dostaly do fáze tříštění druhů do malých až monotypickch rodů, tedy do situace, kterou již mají např. Rhopalocera za sebou. I když předložená publikace touto tendencí netrpí a řada např. Beckových rodových jmen byla odmítnuta jako mladší synonyma, i zde se setkáme s několika případy, kdy se rodová samostatnost nezdá dostatečně zdůvodněná (např. rod *Coenophila*). Naopak zjevně heterogenní (podle názoru autora jde o druhotné rozrůznění uvnitř monofyletické skupiny) zůstává např. rod *Noctua*. Logicky uspořádané fotografie samčích i samičích genitálií umožňují čtenáři utvořit si představu o fylogenetických vztazích uvnitř této vyhraněné podčeledi můr. Současně jsou nenahraditelnou a rozhodující určovací pomůckou.

Zájemcům o hlubší studium čeledi Noctuidae je kniha i celá série dobře známa a není nutné ji doporučovat. Všichni ostatní si ji mohou objednat u distributora: Apollo Books ApS, Kirkeby Sand 19, DK-5771 Stenstrup, Denmark, Fax +45 62263780.

Zdeněk Laštůvka